

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D. v právní věci **žalobkyně: R. K.**, nar. „X“, bytem „X“, zastoupené JUDr. Rudolfem Postlem, advokátem, se sídlem v Podbořanech, Masarykovo nám. 14, proti **žalovanému: Ministerstvu práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1, Praha, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného, ze dne 30.1.2013, č.j. MPSV-UM/1293/13/9S-ÚSK,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou, která byla podána v zákonem stanovené lhůtě, domáhala přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí žalovaného, ze dne 30.1.2013, č.j. MPSV-UM/1293/13/9S-ÚSK, kterým bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 29.11.2012, č.j. 138873/12/LN, jímž byla žalobkyni podle § 62 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“) uložena povinnost vrátit přeplatek na dávce státní sociální podpory, a to rodičovským příspěvkem ve výši 45 600,- Kč.

V žalobě uvedla, že žalobou napadené rozhodnutí považuje za nezákonné, neboť vychází v podstatě z jediného konstatování, a to, že žalobkyně osobně a celodenně nepečovala o své dítě J. K., nar. „X“. O dítě pečuje na základě rozhodnutí Okresního soudu v Lounech ze dne 29.6.2012, č.j. 0 P 305/2004-196, J. R., který není biologickým otcem dítěte. Správní orgán posoudil věc mechanicky, aniž by ji posoudil v celém komplexu. Rodičovský příspěvek byl totiž poukazován na účet M. R., matky J. R., přičemž byl předán J. R., který jej použil ve prospěch nezletilého. Žalobkyně rodičovský příspěvek neobdržela. Rodičovský příspěvek obdržel soudem ustanovený pečovatel J. R., ten jej použil ve prospěch nezletilého dítěte, a tak byl účel zákona a poskytnutého rodičovského příspěvku fakticky naplněn.

Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě popsal dosavadní průběh řízení s tím, že dávka státní sociální podpory rodičovský příspěvek je nárokem rodiče, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, nikoliv nárokem nezletilého dítěte, přičemž plnění zákonem stanovených podmínek je nutné sledovat po celý kalendářní měsíc, tj. mimo jiné sledovat osobní celodenní a řádnou péči rodiče o dítě. Námitka, že účel zákona a rodičovského příspěvku byl fakticky naplněn nemá oporu v zákoně o státní sociální podpoře. Žalobkyně, která o dávku požádala a k jejíž osobě byly posuzovány i další podmínky nároku na rodičovský příspěvek dle ustanovení § 30 a § 32 zákona o státní sociální podpoře nesplňovala podmínku osobní celodenní a řádné péče o dítě po celý kalendářní měsíc již od srpna 2011, protože nepečovala o svého nezletilého syna. Skutečnost, že o dítě nepečuje neoznámila správnímu orgánu a dávka tak byla vyplácena neprávem. Námitka, že dávku žalobkyně neobdržela, protože byla zasílána na účet M. R., není v daném případě relevantní, neboť žadatel sám volí způsob, jakým mu má být dávka vyplácena. V daném případě nebyl ustanoven zvláštní příjemce a žalobkyně sama hlášením změn prováděla změnu účtu u peněžního ústavu pro výplatu dávky. Závěrem navrhl zamítnutí žaloby.

O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s.ř.s.“) bez jednání, neboť žalobkyně a žalovaný se po řádném poučení, že mohou vyslovit souhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřili.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumával podle části třetí dílu prvního hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Mezi stranami není sporu o tom, že žalobkyni na základě žádosti ze dne 14.12.2009 byl přiznán rodičovský příspěvek ode dne 30.11.2009 z důvodu péče o jejího nezletilého syna J. K., který se od měsíce srpna 2011 nachází v péči J. R. Z tohoto důvodu jí bylo uloženo vrátit rodičovský příspěvek za období od 1.8.2011 do 31.7.2012. Soud tedy prioritně musel řešit otázku, zda mohou mít okolnosti tvrzené žalobkyní, tedy že příspěvek byl fakticky vyplácen osobě pečující o nezletilého, vliv na povinnost vrátit rodičovský příspěvek.

Podle § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, má nárok na rodičovský příspěvek nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte, a to nejdéle do doby, kdy byla na rodičovském příspěvku vyplácena z důvodu péče o totéž nejmladší dítě v rodině celková částka 220 000 Kč, není-li dále stanoveno jinak.

Podle § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře příjemce dávky, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplácena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak

způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen částky neprávem přijaté vrátit; to neplatí, jde-li o přeplatek na rodičovském příspěvku. Jestliže byl rodiči vyplacen rodičovský příspěvek a nebyly přitom splněny podmínky nároku na tento příspěvek, je rodič povinen vrátit krajské pobočce Úřadu práce vyplacené částky rodičovského příspěvku, které mu nenáležely.

Vzhledem k tomu, že se jedná o přeplatek na rodičovském příspěvku, dopadá na věc věta druhá ustanovení § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře. Podmínky nároku na rodičovský příspěvek jsou uvedeny v ustanovení § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře a patří mezi ně i skutečnost, že žalobkyně celodenně a řádně pečuje o dítě. To v daném případě nebylo bezpochyby splněno, a to od srpna 2011. Žalobkyně tedy od této doby nesplňovala podmínky nároku na rodičovský příspěvek a podle § 62 odst. 1 věta druhá byla povinna přeplatek vrátit.

Ustanovení § 62 odst. 1 věta druhá zákona o státní sociální podpoře má obdobnou konstrukci jako ustanovení § 118a odst. 2 věta první zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), které zní: „Jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely.“ K tomuto ustanovení se již opakovaně vyjadřovaly správní soudy.

Ustanovení § 118a odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení představuje případ tzv. objektivní odpovědnosti, tzn., k jejímu vzniku se zavinění nevyžaduje. Jestliže zákon o důchodovém pojištění stanoví, že výplata starobního důchodu za určitých okolností nenáleží, pak byl-li důchod za těchto okolností vyplacen, má jeho plátce nárok na vrácení vyplacených částek, aniž se zkoumá, zda a nakolik příjemce dávky či jeho zaměstnavatel vznik přeplatku zavinili (rozsudek NSS ze dne 16.2.2006, 6 Ads 6/2005; odst. 20 rozsudku NSS ze dne 5.6.2013, 6 Ads 163/2012, www.nssoud.cz).

Procesní norma zakotvená v ustanovení § 118a odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení nezná ani žádné liberační důvody, které by mohly být případnou příčinou zproštění této objektivní právní odpovědnosti (rozsudek NSS ze dne 30.1.2004, 5 Ads 16/2003, www.nssoud.cz).

Soud má za to, že uvedené právní závěry jsou plně aplikovatelné i na ustanovení § 62 odst. 1 věta druhá zákona o státní sociální podpoře. Ustanovení § 62 odst. 1 věta druhá zákona o státní sociální podpoře je třeba aplikovat vždy i v případě, na rozdíl od případů uvedených ve větě první tohoto ustanovení, že příjemce dávky žádnou svoji povinnost neporušil. Je tak nutno uvést, že zákon o sociálním zabezpečení v tomto případě nepřipouští okolnosti, které by mohly vést ke zproštění povinnosti žalobkyně vrátit přeplatek. Soud tedy závěrem konstatuje, že v daném případě neexistuje liberační důvod, který by umožnil žalobkyni zprostit se povinnosti vrátit přeplatek na rodičovském příspěvku, neboť nebyly splněny podmínky nároku na tento příspěvek spočívající v péči o nezletilé dítě. Žalobkyně je povinna rodičovský příspěvek vrátit a správní orgány správně nepřihlédly k tvrzené okolnosti, že jí nebyl fakticky rodičovský příspěvek vyplácen.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti tedy soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku rozsudku ad I. podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně soud podle ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. ve výroku rozsudku ad II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalovanému náhrada nákladů řízení nepřísluší.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ústí nad Labem dne 4. března 2014

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Markéta Kubová